

Beskrivelse av U4SSC KPI-måling 2020

Om U4SSC undersøkelsen

United for smart sustainable cities har utviklet et sett av internasjonale nøkkelindikatorer (Key performance indicators (KPI)) som skal gi byene en standardisert metode for å samle inn data og måle resultater, samt fremgang knyttet til oppfyllelse av bærekraftsmålene. Ved å gjøre undersøkelsen kan Bærum sammenligne resultatene med andre byer, skaffe og formidle beste praksis, og sette standarder for fremgang.

Nasjonalt samarbeid

Ålesund gjennomførte datainnsamlingen i 2019, og hadde gjort en god jobb med å finne datakilder til de 91 indikatorene. Bærum har sammen med åtte andre kommuner samlet inn data til indikatorene i tidsperioden desember til februar. De andre kommunene som samarbeidet om datainnsamlingen er: Asker, Haugesund, Karmøy, Molde, Kristiansund, Trondheim og Rana.

Om indikatorene

Indikatorene som ligger til grunn for innsamlingen er ferdig definert fra U4SSC. Utfordringen vil derfor være at kommunene ikke kan påvirke hvilke indikatorer som skal være med, og dermed kan noen av indikatorene oppleves som lite relevante i norsk sammenheng. Likevel har Bærum og de andre kommune gitt innspill til hvilke indikatorer vi opplever lite relevante og hvilke som kunne vært mer interessante å bringe inn. Videre er ambisjonsnivået på resultatene basert på en internasjonal standard utviklet av U4SSC, og resultatene må derfor ses i sammenheng med dette. Bærum scorer grønt på mange av indikatorene i en internasjonal kontekst, men Bærum må fortsette å jobbe med alle indikatorene uavhengig av fargene.

Hvordan indikatorene skal svares ut er beskrevet i en metodebok fra U4SSC. Beskrivelsen i denne er generell og skal passe for hele verden, slik at dette medfører rom for metodetolkning. Videre er datagrunnlaget innhentet på fra forskjellige kilder: noe fra sentrale statistikkbanker slik som SSB, KOSTRA og lignende, mens andre tall er hentet internt i kommuneorganisasjonen. Den siste kilden er andre eksterne aktører eksempelvis statens veivesen, politiet, strømlleverandører etc. I de to sistnevnte kategoriene er det også rom for feiltolkning i metodebeskrivelsene.

Det er 91 indikatorer. Disse er først sortert på de tre bærekraftsdimensjonene, deretter sub-dimensjoner og til sist kategori:

Dimensjon	Economy (45 indikatorer)			Environment (17 indikatorer)		Society and Culture (29 indikatorer)	
Sub-dimensjon	ICT	Infrastructure	Productivity	Energy	Environment	Education, Health and Culture	Safety, Housing and Social Inclusion
Kategorier	Drainage	Buildings	Employment	Energy	Air quality	Culture	Food Security
	Electricity Supply	Electricity Supply	Innovation		Environmental quality	Education	Housing
	ICT Infrastructure	Electricity Supply			Public Space and Nature	Health	Safety
	Public Sector	Transport			Waste		Social inclusion
	Transport	Urban Planning			Water and Sanitation		
	Water and Sanitation	Waste					

		Water and Sanitation					
--	--	----------------------	--	--	--	--	--

De 91 indikatorene er knyttet opp mot de 17 bærekraftsmålene, men med noe ulik fordeling. Fordelingen er som følger:

Mål nr.	Mål	Antall indikatorer
1	Utrydde fattigdom	3
2	Utrydde sult	1
3	God helse	10
4	God utdanning	5
5	Likestilling mellom kjønnene	4
6	Rent vann og gode sanitærforhold	12
7	Ren energi for alle	10
8	Anstendig arbeid og økonomisk vekst	5
9	Innovasjon og infrastruktur	6
10	Mindre ulikhet	2
11	Bærekraftige byer og samfunn	30
12	Ansvarlig forbruk og produksjon	1
13	Stoppe klimaendringene	1
14	Liv under vann	1
15	Liv på land	1
16	Fred og rettferdighet	6
17	Samarbeid for å nå målene	4

Merk at en indikator kan være knyttet mot flere mål.

Om resultatene i Bærum

Bærums resultater i undersøkelsen viser at vi scorer godt på de fleste områdene. På de overordnede dimensjonene økonomi, miljø og samfunn er vi grønne. Dette gjelder også på mange av underdimensjonene. Dette er en gjennomgående trend i de andre norske kommunene. Dette vil også være forventet av et godt utviklet samfunn som Norge er. Det vil derfor være viktig å jobbe systematisk videre med alle indikatorer, også de grønne for å nå 2030-agendaen.

Asker og Bærum har relativt like resultater, med god måloppnåelse og er de kommunene med færrest gule og røde områder blant kommunene som har gjennomført undersøkelsen i Norge.

1. IT infrastruktur

Bærum scorer godt på digitalisering og infrastruktur. Med høy tilgang til internett og god infrastruktur gjør vi det godt i internasjonal sammenheng. Likevel vil det være viktig å jobbe videre med å bruke dette som en muliggjør i å forbedre og endre kommunens tjenester og samfunnet generelt.

2. Næringsliv

Bærum har et godt næringsliv med høy kompetanse. Indikatorene viser at Bærum kommer godt ut på både antall små- og mellomstore bedrifter, men også høy andel sysselsatte i informasjon- og kommunikasjonsteknologi. Dette kommer blant annet av at flere større teknologibedrifter har kontorer på Fornebu. Videre viser indikatoren at Bærum scorer godt på patenter. Kompetansen som næringslivet i Bærum besitter vil være viktig i både arbeidet med den digitale omstillingen som skal til fremover, samt implementeringen av vedtatt næringsstrategi i kommunen.

3. Transport

Transport og mobilitet er viktige områder for å nå klimamålene. Bærum kommer godt ut, og sammen med Asker er vi blant de beste i norsk kontekst. Godt utarbeidet kollektivnettverk, sykkelnettverk, høy andel el-biler er noen av faktorene bak resultatet. Likevel er det viktig å videreføre det systematiske arbeidet i klimaklok-arbeidet for å øke andelen kollektivreisende og syklende fremover. Arbeidet med bysykler, og annen mobilitet vil også være avgjørende.

4. Ressursbruk

Flere av resultatene bærer preg av at vi lever i et velstandssamfunn. Resultatene innen vann og strømforbruk er eksempler på dette. Med rik tilgang på vann, strøm, ren energi og gode renovasjonstjenester har det vært lite fokus på forbruk av disse ressursene. En av grunnen til lite fokus på dette har vært at det generelt sett ikke har vært mangel på disse ressursene og at kostnadene til rensing/behandling har vært lave sammenlignet med mange andre land. Ansvarlig forbruk og produksjon (Bærekraftsmål 12) er et viktig bærekraftsmål som krever økt fokus på, da det ofte er i konflikt med andre bærekraftsmål. Økt fokus på gjenbruk, sirkulærøkonomi og smart teknologi i blant annet klimaarbeidet fremover vil være viktige momenter for å komme nærmere målet om ansvarlig forbruk.

5. Kommunale bygninger

Bærum har mange og store byggeprosjekter som utvikles i årene som kommer. Mange av disse er forbildeprosjekter og har svært klimavennlige løsninger. Likevel besitter kommunen mange bygninger som er av eldre dato. Indikatoren i undersøkelsen viser at Bærum har en vei å gå når det gjelder å kvalifisere flere av byggene med miljøsertifiseringer, ha systemer for sentral driftskontroll på byggene, samt redusere energiforbruket.

6. Sosial ulikhet

Selv om Bærum har gode levekårsforhold, og scorer godt på arbeidsledighetstall og sysselsetting, viser resultatene at inntektsforskjellene er av de største i landet. Dette er velkjente problemstillinger, og kommunen jobber på mange områder for å bidra til å bedre familiers levekår, eksempelvis gjennom prosjekter i NAV Bærum, Fritidskortet og prosjektet «Sammen om velferd».

7. Sikkerhet

Bærum er et trygt sted å bo. Likevel er noen av indikatorene under sikkerhet gul og rød farge sammenlignet mot den internasjonale standarden. Eksempelvis gjelder dette Innbyggere bosatt i områder med risiko for flom og jordskred. Til grunn for denne ligger faktiske og potensielle (aktsomhetsområder) for kvikkleire, flom, snøskred, steinsprang og stormflo fra

NVE/NGI/Kartverket. Med mer omskiftelig vær, vil det være viktig å sikre at i de områder der dette gjelder gjøres gode vurderinger av innbyggere og kommunen for å gjøre forebyggende tiltak. Videre viser indikatoren anmeldelser for trussel og vold gul farge. At Bærum scorer noe forskjellig fra andre med dette kan blant annet forklares med at deler av Bærum har et noe mer urbant preg. Mange typer lovbrudd, inkludert vold har et mønster som øker med grad av urbanitet og det å ligge i randsonen av urbane områder. Uansett forklaring vil det være viktig for kommunen å videreføre det forebyggende arbeidet vårt, eksempelvis gjennom SLT-arbeidet.

Resultatene med Asker er relativt like. Likevel er det noen forskjeller mellom Asker og Bærum: Asker scorer bedre på følgende indikatorer:

Kommunale bygg med sentral driftskontroll

Indikator viser en telling i kommunen av antall bygg med sentral driftskontroll (prosent av areal i forhold til totale areal for kommunale bygg). Automatisk overvåking av bygget gir muligheter for umiddelbar justering av luft, varme og nattsinking som igjen medfører optimalisering av energiforbruket. Her scorer Asker 69 % og Bærum 45 % av byggene som har dette. Dette resulterer i henholdsvis grønn og gul farge for disse to kommunene.

Husholdningsavfall «annet»

Her scorer Asker 0 %, Bærum 2,34 %. Bærum har ført opp farlig avfall i denne kategorien, mens denne inngår i kategoriene deponi og forbrenning hos Asker.

Opparbeidede rekreasjonsområder (parker, lekeplasser, idrettsanlegg)

Asker 554 196, Bærum 86 331 per 100 000 innbyggere. Forskjellen ligger trolig i kommunenes ulike geografiske størrelse – Bærum har stor befolkning på et mindre område, Asker har det motsatte. Beregner man dette per innbygger slår det negativt ut for Bærum. Hadde man beregnet andelen her ut fra kommunens totale areal, ville tallene være annerledes. Men hensikten med indikatoren er tilgangen for befolkningen, og dermed blir det mer riktig å beregne per 100 000 innbyggere.

Innbyggere bosatt i områder med risiko for flom, skred, ras

Asker 0,2 %, Bærum 11,5 %. Resultatene må videre analyseres for å forstå hva som er grunnen til forskjellen. GIS-analysene skal være like.

Anmeldelser for vold og trusler

Asker 394, Bærum 455 per 100 000 innbyggere. Historiske data viser at tallene svinger en del fra år til år, og for 2019 er det større forskjell mellom kommunene enn enkelte andre år. I tillegg har Bærum noen urbane kvaliteter som gjør at det forventes at det forekommer noe mer anmeldelser.

Likeså scorer Bærum bedre på:

Smarte vannmålere

Bærum har jobbet med å få på plass smarte vannmålere og scorer 100 % på denne indikatoren. Likeså har kommunestyret i Asker vedtatt at alle husstander i Asker skal ha fjernavleste vannmålere i løpet av 2020. Ved utgangen av året vil indikatoren være nær 100 %.

IKT-monitorte hovedfartsveier

Asker: 16 % (17 av 108 km), Bærum 43 % (26 av 60 km). Dette er delvis et uttrykk for at Asker er større geografisk, og hovedfartsårene er definert til å måle 108 km, mot 60 km i Bærum. Enkelte

strek har langt lavere trafikk enn hva man kanskje kunne definere som hovedfartsåre, men fordi dette likevel er sentrale strekninger i kommunen, er de inkludert). I Asker er E134 og E18 monitorert, i Bærum, E18, E16, Rv150 Granfosstunellen, Snarøyveien/E18. Mer nærhet til Oslo og mer urbane strøk med fare for kø er også en forklaring på forskjellene.

Patenter

Asker 25, Bærum 44 per 100 000 innbyggere. Det er teknisk orienterte bedrifter som registrere flest patenter. Antall varierer noe år for år, men generelt er det olje- og gass næringen og teknologibedrifter med leveranse til denne, forsvaret, marin næring og digitale løsninger som har flest patenter. Forskjellen mellom Asker og Bærum på denne indikatoren kan således sees i sammenheng med den høyere andelen teknologibedrifter i Bærum. Egendrevet FoU i bedriftene er parallelt med patentregistrering også svært viktig for innovasjon i næringslivet. Temaplan for næring, som er under utarbeidelse, peker på utfordringen i lokalt næringsliv med få patenter og lite midler som blir utløst fra virkemiddelapparatet

Sysselsatte i informasjon- og kommunikasjonsteknologi

4,3 % Asker, 5,9 % Bærum. Forskjellen på Asker og Bærum er størst i kategoriene telekommunikasjon og IT-tjenester, Asker er større på informasjonstjenester (men dette er en mindre kategori). Flere større tele- og teknologibedrifter har hovedbase i Bærum, blant annet på Fornebu.

Døde av naturkatastrofer

Bærum 0, Asker 1,06 per 100 000 innbyggere: Kilden er dødsårsaksregisteret. Svakheten i tallene er at de angir personer som døde i Asker, uavhengig av hvor dødsårsaken skjedde. Naturkatastrofen kan altså ha skjedd et annet sted.

Både der vi gjør det godt og der vi gjør det mindre bra, ønsker vi å samarbeide og lære av Asker, og andre for å bli bedre.

Innsamling av data i Bærum

Bærum har svart på 87 av 91 indikatorer. Indikatorene som ikke ble rapportert på er følgende:

- Reisetid (Travel time index) – Her hadde noen kommuner tidligere bestilt en tilleggsrapport til reisevaneundersøkelsen sin som de kunne bruke. Dette foreligger i Bærum sin reisevaneundersøkelse.
- Luftkvalitet mht. partikkeltetthet av O3 og SO2: Ikke tilgjengelige målinger av dette.
- Lokal matproduksjon vs. lokalt matforbruk (selvforsyning) (Local food production): En svært vanskelig indikator metodisk med hensyn til datakilder. Ingen av kommunene som deltar har rapportert på denne.

Verifisering

I arbeidet har en ekstern tredjepart verifisert den innsamlede dataen. Her har data og kilder blitt gjennomgått i tett dialog med Bærum kommune og de andre kommunene.